

В. М. Чернега,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9118-6562>

МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ З ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ПРАВА ТА ВІДПОВІДНІСТЬ ДОСЯГНЕНЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЛІЦЕНЗІЙНИМ УМОВАМ

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

проспект Берестейський, 54/1, 03057, Київ, Україна

E-mail: vitalii.cherneha@kneu.edu.ua

Мета: формування бачення мережі закладів освіти з підготовки бакалаврів права та відповідності досягнень науково-педагогічних працівників ліцензійним умовам. **Методи дослідження:** аналіз, синтез, індукція, дедукція (наскрізно застосовані за предметом обраного дослідження); системно-структурний метод (сприяв розкриттю мережі закладів освіти з підготовки правників на бакалаврському рівні); моделювання (застосовано для формування висновків та рекомендацій за предметом обраного дослідження). **Результати:** виснововано, що нині підготовка нового покоління правників на бакалаврському рівні провадиться розгалуженою мережею закладів вищої освіти різних форм власності, підпорядкованих Національній академії наук України, Міністерствам внутрішніх справ України, освіти і науки України, фінансів України, юстиції України, міським і обласним радам, Службі безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державній службі статистики України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, УКООПОСВІТІ, Укркоопспілці. Запропоновані науково обґрунтовані пропозиції, що спрямовуються на удосконалення нормативно-правових вимог про відповідність досягнень науково-педагогічних працівників ліцензійним умовам. **Обговорення:** презентується сучасна мережа закладів освіти України з підготовки правників на бакалаврському рівні. Висвітлюються назви освітньо-професійних програм бакалаврського рівня зі спеціальності «Право», що студіюються в закладах вищої освіти Києва, Вінниці, Дніпра, Житомира, Запоріжжя, Івано-Франківська, Кропивницького, Луцька, Львова, Миколаєва, Одеси, Полтави, Рівного, Сум, Тернополя, Харкова, Херсона, Хмельницького, Черкас, Чернівців, Чернігова, а також – Вінницької, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Хмельницької областей. Обговорюється частина нормативно-правових вимог про відповідність досягнень науково-педагогічних працівників ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти; ліцензійні умови; мережа закладів освіти; науково-педагогічні працівники; освітньо-професійні програми; правники.

Постановка проблеми та її актуальність. Чільне місце правової освіти України в архітектоніці освіти України, її теоретичне та практичне значення під час підготовки нового покоління правників, вказує на актуальність дослідження і обумовлює звернення до цієї проблематики.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Одним із торішніх надбань є наукова роз-

відка «Українська географія кафедр приватного права» [2, с. 6-11]. Проте зусилля персоналій правової освіти і науки України не фокусувалися на реалізацію сформульованої нижче мети дослідження.

Метою статті є формування бачення мережі закладів освіти з підготовки бакалаврів права та

відповідності досягнень науково-педагогічних працівників ліцензійним умовам.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Згідно з кожною освітньо-професійною програмою (далі – ОПП) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності «Право» правничі дисципліни студіюють студенти бакалаврату: Академії праці, соціальних відносин і туризму (ОПП «Право»), Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» у формі товариства з обмеженою відповідальністю (ОПП «Право»), Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» (ОПП «Право»), Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (ОПП «Правознавство»), Державного торговельно-економічного університету (ОПП: «Комерційне право», «Право», «Правове забезпечення безпеки підприємницької діяльності», «Фінансове право», «Цивільне право і процес»), Державного університету інфраструктури та технологій (ОПП «Право»), Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (ОПП «Право»), Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (ОПП «Право»), Київського кооперативного інституту бізнесу і права (ОПП «Право»), Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (ОПП: «Право громадської і політичної діяльності», «Правознавство»), Київського національного університету будівництва і архітектури (ОПП «Будівельне та містобудівне право»), Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ОПП: «Правнича діяльність», «Право», «Право/ Правознавство»), Київського національного університету технологій та дизайну (ОПП «Господарсько-правова діяльність»), Київського професійно-педагогічного фахового коледжу імені Антона Макаренка (ОПП «Право»), Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (ОПП «Право»), Київського університету інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» (ОПП «Право»), Київського університету права Національної академії наук України (ОПП «Право»), Київського університету

туризму, економіки і права («Правознавство»), Київського фахового коледжу туризму та готельного господарства (ОПП «Право»), Маріупольського державного університету (ОПП «Право»), Національної академії внутрішніх справ (ОПП «Право»), Національної академії Служби безпеки України (ОПП «Право інформаційної безпеки»), Національної академії статистики, обліку та аудиту (ОПП «Право»), Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (ОПП «Право»), Національного транспортного університету (ОПП «Правознавство»), Національного університету біоресурсів і природокористування України (ОПП «Право»), Національного університету «Києво-Могилянська академія» (ОПП «Право»), Приватної установи «Університет «Київська школа економіки» (ОПП «Право»), Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»), Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Національна академія управління» (ОПП «Право»), Приватного вищого навчального закладу «Європейський університет» (ОПП «Право»), Приватного вищого навчального закладу «Університет новітніх технологій» (ОПП «Право»), Приватного вищого навчального закладу «Університет сучасних знань» (ОПП «Право»), Приватного вищого навчального закладу «Фінансово-правовий коледж» (ОПП «Право»), Приватного закладу вищої освіти «Київський міжнародний університет» (ОПП «Право»), Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (ОПП «Право»), Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (ОПП «Право»), Товариства з обмеженою відповідальністю «Академія адвокатури України» (ОПП: «Право», «Право: спеціальна адвокатська підготовка»), Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (ОПП «Право»).

У м. Вінниця правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Вінни-

цького соціально-економічного інституту (ОПП «Право»), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (ОПП «Право»), Вінницького кооперативного інституту (ОПП «Право»), Вінницького національного аграрного університету (ОПП «Право»), Вінницького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету (ОПП «Право»), Донецького національного університету імені Василя Стуса (ОПП «Право»).

У м. Дніпро правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (ОПП «Право»), Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (ОПП «Право»), Дніпровського державного університету внутрішніх справ (ОПП «Право»), Дніпровського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»), Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (ОПП «Право»), Університету митної справи та фінансів (ОПП «Право»).

У м. Житомир правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Державного університету «Житомирська політехніка» (ОПП «Право»), Житомирського державного університету імені Івана Франка (ОПП «Право»), Житомирського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»), Поліського національного університету (ОПП «Право»).

У м. Запоріжжя фігурують: Запорізький національний університет (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Класичний приватний університет (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Національний університет «Запорізька політехніка» (ОПП бакалаврського рівня «Правознавство»), Приватне акціонерне товариство «Приватний вищий навчальний заклад «Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій» (ОПП бакалаврського рівня «Право»).

У м. Івано-Франківськ правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Івано-Франківська філія (ОПП «Право»), Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила» (ОПП «Право»), Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» (ОПП «Право»), Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (ОПП: «Міжнародне і європейське право», «Право»).

У м. Кропивницький правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (ОПП «Право»), Центральноукраїнського інституту розвитку людини (ОПП «Право»), Донецького державного університету внутрішніх справ (ОПП «Право»), Кропивницького інституту Приватного вищого навчального закладу «Університет сучасних знань» (ОПП «Право»), Приватного вищого навчального закладу «Кропивницький інститут державного та муніципального управління» (ОПП «Право»), Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (ОПП «Право»), Центральноукраїнського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»).

У м. Луцьк правничі дисципліни вивчають здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Луцький інститут розвитку людини» (ОПП «Право»), Волинського інституту імені В'ячеслава Липинського Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»), Волинського національного університету імені Лесі Українки (ОПП «Право»), Закладу вищої освіти «Академія рекреаційних технологій і права» (ОПП «Право»), Луцького націо-

нального технічного університету (ОПП «Право»).

У м. Львів правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Закладу вищої освіти «Український католицький університет» (ОПП «Право»), Закладу вищої освіти «Львівський університет бізнесу та права» (ОПП «Право»), Львівського державного університету внутрішніх справ (ОПП «Право»), Львівського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»), Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (ОПП «Право»), Львівського національного університету імені Івана Франка (ОПП «Право»), Львівського торговельно-економічного університету (ОПП «Право»), Національного лісотехнічного університету України («Екологічне право»), Національного університету «Львівська політехніка» (ОПП «Право»).

У м. Миколаїв правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Миколаївський інститут розвитку людини (ОПП «Право»), Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (ОПП «Право»), Приватного закладу вищої освіти «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» (ОПП «Право»), Чорноморського національного університету імені Петра Могили (ОПП «Право»).

У м. Одеса правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (ОПП «Право»), Міжнародного гуманітарного університету (ОПП «Право»), Національного університету «Одеська морська академія» (ОПП «Право»), Національного університету «Одеська юридична академія» («Адвокатура та адвокатська діяльність», «Захист прав людини», «Кримінальна юстиція», «Міжнародна юстиція та право», «Право», «Судова діяльність», «Цивіль-

на та господарська юстиція»), Одеського державного університету внутрішніх справ (ОПП «Право»), Одеського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»), Одеського національного морського університету, Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (ОПП «Право»).

У м. Полтава правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Полтавський інститут економіки і права (ОПП «Право»), Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (ОПП «Право»), Полтавського державного аграрного університету («Правознавство»), Полтавського університету економіки і торгівлі (ОПП «Право»), Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (ОПП «Право»).

У м. Рівне правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Національного університету водного господарства та природокористування (ОПП «Право»), Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (ОПП «Право»), Рівненського інституту Київського університету права Національної академії наук України (ОПП «Право»).

У м. Суми правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ (ОПП «Право»), Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (ОПП «Право»), Сумського державного університету (ОПП «Право»), Сумського національного аграрного університету (ОПП «Право»).

У м. Тернопіль правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Галицького фахового коледжу імені В'ячеслава Чорновола (ОПП «Право»),

Західноукраїнського національного університету (ОПП «Право»).

У м. Ужгород правничі дисципліни вивчають здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (ОПП «Право»), Карпатського університету імені Августина Волошина (ОПП «Правознавство та правозахисна діяльність»).

У м. Харків правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Державного біотехнологічного університету (ОПП «Право»), Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (ОПП «Право»), Національного університету цивільного захисту України (ОПП «Право»), Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (ОПП «Право»), Товариства з обмеженою відповідальністю «Харківський університет» (ОПП «Право»), Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця («Право», «Правове регулювання економіки»), Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (ОПП «Право»), Харківського національного університету внутрішніх справ («Право (правозастосування)»), Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (ОПП «Право»).

У м. Херсон фігурують: Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права» (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Приватний вищий навчальний заклад «Херсонський економічно-правовий інститут» (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Херсонський державний університет (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Херсонський інститут Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП бакалаврського рівня «Право»).

У м. Хмельницький правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Хмельницький інститут соціальних

технологій (ОПП «Право»), Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (військова частина 9960) (ОПП «Право»), Хмельницького інституту імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України (ОПП «Право»), Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»), Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту (ОПП «Право»), Хмельницького національного університету (ОПП «Право»), Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова («Бакалавр права»).

У м. Черкаси правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Приватного закладу вищої освіти «Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова» (ОПП «Право»), Черкаського державного технологічного університету (ОПП «Право»), Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (ОПП «Право»).

У м. Чернівці правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Приватного вищого навчального закладу «Буковинський університет» (ОПП «Право»), Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» (ОПП «Право»), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (ОПП «Право»).

У м. Чернігів правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Національного університету «Чернігівська політехніка» («Адміністративна юстиція (Суд. Публічна адміністрація та антикорупційні органи)», «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)», «Право», «Цивільна та господарська юстиція (Суд. Нотаріат. Правова допомога)»), Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (ОПП «Право»), Пенітенціарної академії України (ОПП «Право»), Північноукраїнського інституту імені Героїв Крут Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна

Академія управління персоналом» (ОПП «Право»).

У м. Бар Вінницької області правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського» (ОПП «Право»).

У містах Кривий Ріг і Павлоград Дніпропетровської області правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Державного університету економіки і технологій (ОПП «Право»), Криворізького навчально-наукового інституту Донецького державного університету внутрішніх справ (ОПП «Право»), Криворізького національного університету (ОПП «Право»), Західнодонбаського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом» (ОПП «Право»).

У містах Бахмут і Покровськ Донецької області фігурують: Приватний вищий навчальний заклад «Донецький університет економіки та права» (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет» (ОПП бакалаврського рівня «Право»).

У містах Бердянськ, Енергодар та Мелітополь Запорізької області фігурують: Бердянський державний педагогічний університет (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Товариство з обмеженою відповідальністю «Бердянський університет менеджменту і бізнесу» (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Енергодарський інститут державного та муніципального управління імені Р.Г. Хеноха «Класичного приватного університету» (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (ОПП бакалаврського рівня «Право»), Мелітопольський інститут державного та муніципального управління «Класичного приватного університету» (ОПП бакалаврського рівня «Право»).

У містах Біла Церква та Ірпінь Київської області правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Білоцер-

ківського національного аграрного університету (ОПП «Право»), Відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Білоцерківський інститут економіки та управління (ОПП «Право»), Державного податкового університету (ОПП: «Адвокатура та нотаріат. Бізнес право», «Митна безпека», «Правове регулювання публічних та приватних відносин», «Судова та прокурорсько-слідча діяльність», «Фінансові розслідування»).

У м. Дубляни Львівської області правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти Львівського національного університету природокористування (ОПП «Право»).

У м. Ізмаїл Одеської області правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Ізмаїльського державного гуманітарного університету, Придунайської філії Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (ОПП «Право»).

У м. Кременчук Полтавської області правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (ОПП «Право»), Придніпровського інституту Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом» (ОПП «Право»).

У містах Дубно та Острог Рівненської області правничі дисципліни студіюють здобувачі першого рівня вищої правової освіти: Відокремленого структурного підрозділу Закладу вищої освіти «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія (ОПП «Право»), Національного університету «Острозька академія» (ОПП «Право»).

У м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області правничі дисципліни вивчають здобувачі першого рівня вищої правової освіти Приватного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський податковий інститут» (ОПП «Право»).

У м. Ніжин Чернігівської області правничі дисципліни опановують здобувачі першого рівня

вищої правової освіти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (ОПП «Право»).

Актуальним є питання про відповідність досягнень науково-педагогічних працівників ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Адже відповідно до пункту 36 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 року № 1187 (далі – постанова № 1187) на здобувача ліцензії (ліцензіата) покладено обов'язок із забезпечення кожного освітнього компонента освітньої програми на певному рівні вищої освіти науково-педагогічними працівниками з урахуванням відповідності їх освітньої та/або професійної кваліфікації [1]. Наявність щонайменше 4 досягнень у професійній діяльності за останні 5 років, визначених у пункті 38 постанови № 1187, є обов'язковим для науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес. Однак нині постає питання, чи всі нормативно-правові умови безперешкодно втілюються на практиці? Відповідь не є однозначною, зважаючи на таке.

Перша група проблем стосується забезпечення відповідності освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників освітньому компоненту. Принагідно доцільно нагадати, по-перше, відповідно до пункту 37 постанови № 1187 визначається на підставі документів установленого зразка про: а) про вищу освіту; б) присудження наукового ступеня (однакова за змістом спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація); в) наявність досвіду професійної діяльності (заняття) за відповідним фахом (спеціальністю, спеціалізацією) не менше 5 років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності); г) керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня зі спеціальності, що була захищена в Україні або за кордоном.

По-друге, вона визначається щонайменше 5 публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх 5 років.

Імпонує те, що більшість нормативно-правових вимог є «робочим механізмом». Вод-

ночас деякі умови спричиняють палкі дискусії. Як забезпечити освітній компонент, якщо науково-педагогічний працівник (асистент, старший викладач або доцент), має науковий ступінь доктора філософії зі спеціальності «Право»? В його дипломі фігурують назви: освітньої програми (здебільшого «Право») та спеціальності, зокрема: «Право». Наявні два альтернативні рішення.

Варіант № 1. У такому разі науково-педагогічний працівник, який працює в закладі вищої освіти понад 3 роки, має забезпечити кожен освітній компонент лише за наявності щонайменше 5 публікацій в наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх 5 років. Приміром, якщо науково-педагогічний працівник, що має науковий ступінь доктора філософії зі спеціальності «Право», читає навчальні дисципліни «Цивільне право», «Цивільне процесуальне право», «Сімейне право», «Міжнародне приватне право», то відповідність його досягнень згаданим 4 освітнім компонентам забезпечить щонайменше 20 публікацій в наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх 5 років. *Варіант № 2.* У такому разі науково-педагогічний працівник, який працює в закладі вищої освіти понад 3 роки, може забезпечити викладання однойменного освітнього компонента («Право»), що вивчають здобувачі вищої освіти неюридичних спеціальностей.

Друга група проблем стосується досягнень у професійній діяльності, що зараховуються за останні 5 років. Щонайперше не є ідеальними приписи підпункту 3 пункту 38 постанови № 1187, згідно з яким наявність виданого підручника чи навчального посібника (включаючи електронні) або монографії (загальним обсягом не менше 5 авторських аркушів), в тому числі видані у співавторстві (обсягом не менше 1,5 авторського аркуша на кожного співавтора), є одним із досягнень у професійній діяльності, що зараховується за останні 5 років. Чому в цьому підпункті не згадуються науково-практичні коментарі приписів актів чинного законодавства, за дотримання аналогічних умов

щодо їхнього обсягу? Нині їхня наявність зводиться до виконання лише однієї з 5 публікацій відповідно до підпункту 12 пункту 38 постанови № 1187. Такий підхід складно визнати таким, що максимально враховує досягнення науково-педагогічних працівників, що здійснюють підготовку правників.

По-друге, вразливим видається підпункт 7 пункту 38 постанови № 1187, відповідно до якої участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради, або члена не менше 3 разових спеціалізованих вчених рад, зараховується як досягнення у професійній діяльності. Треба почати з того, що на нормативному рівні наукові ступені кандидата наук і доктора філософії є прирівняними. З огляду на це, є всі підстави для того, щоб скептично відповісти на питання, чому участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента *разової* спеціалізованої вченої ради не прирівнюється до участі в атестації наукових кадрів *постійної* спеціалізованої вченої ради? Крім того, не є справедливим питання про те, чому задля реалізації аналізованої умови провадження освітньої діяльності офіційний опонент, який є членом *разової* спеціалізованої вченої ради, має підготувати 3 висновки на дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а офіційний опонент, який не є членом *постійної* спеціалізованої вченої ради, підготував висновки лише на одну дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук? Зважаючи на те, що підходи в цьому питанні мають бути аналогічними, до підпункту 7 пункту 38 постанови № 1187 доцільно внести зміни та викласти його в такій редакції: «*участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента постійної або разової спеціалізованої вченої ради, або члена постійної спеціалізованої вченої ради, або голови, рецензента не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад*».

Проблемними також є приписи чинної редакції абзацу 3 пункту 20 постанови № 1187, згідно з яким *вимога наявності досягнень у професійній діяльності не застосовується до фахівців-практиків, які працюють на посадах науково-педагогічних (наукових) працівників на умовах сумісництва в обсязі 0,25 або менше, або 150 годин навчального навантаження на навча-*

льний рік. Річ у тому, що в цих приписах ідеться про «розміту» концепцію форми вторинної зайнятості науково-педагогічних працівників (сумісництва). Наведена норма має бути предметом трудового правового полілогу.

Висновки. Нині підготовка нового покоління правників на бакалаврському рівні здійснюється розгалуженою мережею закладів вищої освіти різних форм власності, підпорядкованих Національній академії наук України, Міністерствам внутрішніх справ, освіти і науки України, фінансів України, юстиції України, міським і обласним радам, Службі безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Державній службі статистики України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, УКООПОСВІТІ, Укркоопспіліці. У наступних наукових розвідках уможливиться розкриття мережі закладів вищої освіти з підготовки правників на другому та третьому рівнях.

У цій публікації також запропоновані авторські науково обґрунтовані пропозиції, що спрямовуються на удосконалення нормативно-правових вимог про відповідність досягнень науково-педагогічних працівників ліцензійним умовам.

Література

1. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 груд. 2015 р. № 1187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>.
2. Чернега В.М. Українська географія кафедр приватного права. *Правничі студії пам'яті Василя Івановича Синайського: здобутки, проблеми та перспективи розвитку національного приватного права*: збірник матеріалів круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених, науково-педагогічних працівників. Київ: КНЕУ, 2024. С. 6-11.

References

1. Pro zatverdzhennia litsenziynykh umov provadzhennia osvitoi diialnosti: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 hrud. 2015 r. № 1187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>.
2. Cherneha V.M. Ukrainska heohrafiia kafedr pryvatnoho prava. *Pravnychi studii pamiati Vasyliia*

Vitalii Cherneha

NETWORK OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS FOR TRAINING BACHELOR OF LAW AND COMPLIANCE OF ACHIEVEMENTS OF SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL STAFF WITH LICENSING CONDITIONS

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
Beresteyskyi Avenue, 54/1, 03057, Kyiv, Ukraine
E-mail: vitalii.cherneha@kneu.edu.ua

Purpose: formation of a vision for a network of educational institutions for training lawyers at the bachelor's level and compliance of the achievements of scientific and pedagogical workers with licensing conditions. **Research methods:** analysis, synthesis, induction, deduction (thoroughly applied according to the chosen research subject); system-structural method (contributed to the disclosure of a network of educational institutions for training lawyers at the bachelor's level); modeling (applied to form conclusions and recommendations on the subject of the selected research). **Results:** it was concluded that currently the training of a new generation of lawyers at the bachelor's level is carried out by an extensive network of higher education institutions of various forms of ownership, subordinate to the National Academy of Sciences of Ukraine, the Ministries of Internal Affairs of Ukraine, Education and Science of Ukraine, Finance of Ukraine, Justice of Ukraine, city and regional councils, the Security Service of Ukraine, the Administration of the State Border Guard Service of Ukraine, the State Statistics Service of Ukraine, the State Emergency Service of Ukraine, UKOOPOSVITA, and Ukrkoopspilka. Scientifically substantiated proposals are proposed aimed at improving the regulatory and legal requirements for the compliance of the achievements of scientific and pedagogical workers with licensing conditions. **Discussion:** the modern network of educational institutions of Ukraine for training lawyers at the bachelor's level is presented. The names of educational and professional programs of the bachelor's level in the specialty "Law" are highlighted, which are studied in higher education institutions of Kyiv, Vinnytsia, Dnipro, Zhytomyr, Zaporizhia, Ivano-Frankivsk, Kropyvnytskyi, Lutsk, Lviv, Mykolaiv, Odesa, Poltava, Rivne, Sumy, Ternopil, Kharkiv, Kherson, Khmelnytskyi, Cherkasy, Chernivtsi, Chernihiv, as well as Vinnytsia, Dnipropetrovsk, Donetsk, Zaporizhia, Kyiv, Lviv, Odessa, Poltava, Rivne, Khmelnytskyi regions. Some of the regulatory and legal requirements on the compliance of the achievements of scientific and pedagogical workers with the licensing conditions for conducting educational activities are discussed.

Key words: higher education applicants; licensing conditions; network of educational institutions; scientific and pedagogical workers; educational and professional programs; lawyers.

Стаття надійшла до редакції 04.03.2025